

Příroda a Bůh

INTROITUS:

Milé sestry a milí bratři, vítám vás při dnešních bohoslužbách. Slavíme 21. neděli křesťanského kalendáře v tzv. mezidobí mezi velkými křesťanskými svátky. Každá prostá neděle je však svátkem, který nám stále připomíná obsáhlé Kristovo dílo. Tu dnešní při bohoslužbě otevírám „Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého“. Slavíme ji uprostřed léta a letní přírody. Obdivujeme její krásu, těšíme se z toho, že je darovaným prostředím pro náš život. To si dnes vděčně připomeneme a budeme Pána Boha za to chválit. Žalmista nás k tomu povzbuzuje slovy: "Jásej Hospodinu všechna země, zvuk vydejte a prozpěvujte a žalmy zpívejte jemu, nebo je dobrý a na věky trvá milosrdenství jeho." Amen.

PÍSNĚ: 754, 315, 595, 753, 284.

MODLITBA:

Laskavý Bože jsme tu shromážděni před tebou, abychom se ve společenství víry a lásky sdíleli po tvé blízkosti, po tvé přítomnosti a po všech tvých vzácných darech.

Nevíme, co nás čeká zítra. Náš svět je plný nejistot v prostředí **neodpovědnosti těch odpovědných.**

Mnoho se může stát mezi jitem a večerem, jen jedno je bez proměny: tvoje láska a pomoc, tvoje vždy nové milosrdenství.

Pane, i dnešní bohoslužbu začínáme vyznáním našich vin, jimiž zarnucujeme tebe a ubližujeme svým bližním. Prosíme tě za odpuštění. Otevři nám opět pramen svých darů ve zvěstovaném evangeliu, abychom přijali napomenutí i potěšení pro všechno, co nás čeká až vrátíme do každodenního života.

Víme z biblického svědectví, že nebe i země pominou, a také náš život a všechno v něm, prosíme drž nás při sobě svojí vykupující láskou a svým uzdravujícím milosrdenstvím.

Vyslyš nás pro svého milého Syna, našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista, požehnaného na věky věků. Amen.

ČTENÍ: Žalm 19

RČENÍ:

"Všecky stezky Hospodinovy jsou milosrdenství a pravda těm, kteří ostříhají smlouvy jeho a svědectví jeho." Amen.

KÁZÁNÍ:

"Hospodine, Bože můj, jsi neskonale velký, oděš ses velebnou důstojností. Jak nesčetná jsou tvá díla, Hospodine! Všechno jsi moudře učinil, země je plná tvého bohatství." Žalm 104, 1 a 24

Milí bratři a milé sestry, každá chvíle v těchto dnech nás přesvědčuje o tom, že jsme uprostřed léta. Státisíce lidí v těchto týdnech mění pravidelný způsob svého života. Každoročně nastává letní stěhování národů. Lidé vyjíždějí na dovolenou a chtějí ji prožívat na nových, jiných místech, v cizích zemích, a také především v přírodě. Někteří na venkově uprostřed lánů zrajícího obilí, které obří kombajny rychle sklízí. Jiní prožívají oddech v horách v blízkosti jejich vrcholů a hřebenů.

Turisté se odvažují automobilem spolykat stovky kilometrů, navzdory dlouhým kolonám, aby nakonec zakotvili u mořských břehů na prosluněných mořských plážích. Je v tomto roce mimořádné léto. Proto chceme být v přírodě, kde je plno věcí, které jsou vzácné a krásné, kterým se obdivujeme a po nichž toužíme. Tím více, čím více se jim ve všedním rytmu života vzdalujeme. Dny bývají jako vymalované v záři slunce i v prvních plodech a úrodách polí a zahrad.

Básníci mluví o letní přírodě jako o nevěstě v překrásném svatebním šatě. Býváme uprostřed toho všeho spokojeni. Nakonec žasneme, jak málo člověk potřebuje k nenáročné spokojenosti.

Škoda, že uprostřed toho všeho nás nenapadnou myšlenky, které vyjádřil **za nás** žalmista pohledem na přírodu ve slovech dnešního textu kázání: Hospodine, Bože, touto velebností a nádherou jsi přioděn, jak mnozí a velicí jsou skutkové tvoji. Všechny jsi je moudře učinil, proto je země plná tvého bohatství. To je jeho ohled do světa přírody.

Jestlipak některé z těch statisíců turistů a rekreantů, kteří cestují v létě do tohoto přírodního bohatství, jestli pak je tato nádhera přivede až k myšlence na Pána Boha? Jsou zajisté i takoví. Nejspíše to však většina nebude.

U žalmisty je to naopak. Viděl přímou souvislost mezi Pánem Bohem a jeho dílem v přírodě. Moderní člověk není zvyklý uvádět do souvislosti Pána Boha s krásou a bohatstvím přírody. Věřící lidé vědí něco o Boží velikosti, o Boží síle, o Boží moudrosti. O tom se obvykle o nedělích v kostelech káže. Ale přesto jen málo se už přemýšlí o Boží kráse, o Boží nádhře v přírodním světě. Dovedeme povědět, že Bůh je Pánem všech věcí, že je pramenem a dárce života, že je jeho soudcem i zachráncem. Tyto myšlenky najdeme ve všech katechismech. Avšak o Boží kráse se vyjadřují spíše básníci.

Škoda, všechno krásné, co kolem sebe vidíme nevnímáme, že je nádherným Božím dílem. Ve všem, co uvádí v úžas naše oko, bohatství barev, vůní a forem. Krása hor a údolí, lesů a luk, náheru hvězdného nebe i podivuhodnou uzpůsobitelnost malého broučka, mechu nebo kvítka, že tady všude se zjevuje kus Božího díla. Možná je dáno citlivější vnímání pro všechny tyto věci spíše těm lidem, kteří ztratili tělesný zrak. A také autorům těch písní, které dnes při bohoslužbě zpíváme.

Tak jako umělec svým štětcem nebo dlátem tvoří k radosti díla krásy, tak v daleko větší a nesrovnatelné míře daruje Bůh-Stvořitel krásu světa a přírody člověku, lidstvu. To je myšlenka, na kterou zapomínáme. Proto ji chci právě dnes připomenout.

Ano dnes uprostřed technického a elektronického světa nemáme už bezprostřední vztah k přírodě, jak tomu ještě mohlo být před několika generacemi. Příroda čím dál tím méně je součástí našeho všedního života. Musíme ji vyhledávat, jezdíme za ní. Vznikají dokonce ministerstva na ochranu přírody a další instituce, když se to vytratilo z lidského vědomí a cítění.

Od dob Darwinových se stala příroda jen obrovským mechanismem, který vědci rozložili do zákonů a formulí a nejrůznějších procesů. Člověk se stal, ač je sám její bytostnou součástí, stal se jejím domýšlivým pánem, někdy i tyranem.

Zemědělci přiznávají, že za posledních padesát let se úroda na polích až ztrojnásobila. Žel, jen pomocí chemických procesů a k její velké škodě. Domníváme se, že můžeme snad úrodu průmyslově vyrábět? Ani v nejmenším. Žel, to s námi lidmi jen lomcuje pycha.

Zapomněli jsme, že náš úkol je jen spolupracovat s věčným Hospodářem v přírodním světě, který nám Pán Bůh dal k užívání.

Jarní a podzimní déšť ani rosu si člověk sám nevyrobí. Proto by mělo platit: čím plodnější je země a čím bohatší je na ní úroda, tím větší důvod máme pro to, abychom porozuměli žalmistovu obdivu před tímto božím dílem. Schází nám vnitřní schopnost naslouchání a porozumění, která žalmistovi nechyběla. Ten měl obojí: citlivé srdce i bystrou mysl uprostřed přírodního světa. Nic neopomenul a nic nezaměnil.

Proto nám dnes vzkazuje uprostřed letošního léta: Člověče, těš se ze všech krás přírody. Jen nezapomeň, že je božím dílem, jako jsi i ty sám. Citlivým přístupem k její plné a pravé kráse se nakonec přiblížíš Tomu, kdo je větší a slavnější než všechno ve světě viditelném i neviditelném. A přiblížíš se k Pánu Bohu samotnému.

V tomto přístupu nám nemusí překážet ani všechno, co o přírodě už víme. O jejich zákonitostech a složitých procesech. Poznání vědy a její objevy nestojí v protikladu proti víře. Naopak čím větší a hlubší tajemství odhalujeme cestou poznání, bádání a rozumu, tím bychom měli být citlivější srdcem a vnitřním vnímáním rozpoznat Toho, kdo za tím vším stojí jako Stvořitel a Pán.

Kdo takto přistoupí k přírodě, kdo v ní nevidí jen zdroj a zásobárnu obživy a rekreace, nebo dokonce jen prostředek na jedno použití a zisku, ten teprve odhalí pramen veliké a čisté radosti, která k našemu životu náleží a kterou vyjádřil žalmista.

Jako bychom v jeho slovech všude kolem sebe cítili dotek Boží ruky, všichni krásu, jemnou i drsnou, věci veliké i malé, svět přírody i lidskou duši a všechno jejich bohatství. A to vůbec nezaměňujeme a neztotožňujeme Pána Boha s přírodou, jak to činí mnohá náboženství asijská, africká či latinsko-americká. Žalmista přece řekl: "Hospodine, Bože, jsi veliký, velebnost a krásu jsi **oblékl**." Řečeno ještě jinak: Nádhera přírody to je jen šat, oděv Boží, užijeme-li tohoto krásného básnického žalmistova obrazu.

Však platí, že ta největší Boží krása nám není patrna jen uprostřed nádherné letní krajiny, nebo na hřebenech hor při pohledu na vycházející slunce, nebo když na mořském břehu obdivujeme sílu a mohutnost burácejících mořských vln. Mnozí lidé říkají: kostel jsem vyměnil za chrám přírody. Všechna viditelná krása přírody a světa je jen krásným Božím šatem, tak to obrazně vyjádřil žalmista.

A kde je tedy pravá Boží tvář, je-li příroda jen Božím oděvem. Kde je ta krása nejzácnější? Písmo svaté nás k ní přece jen vede. Zastavujeme se nakonec u toho, o němž křesťané od nejstarších dob vyznávali, že byl "nejkrásnější ze synů lidských" i přesto, že "do svého vlastního přišel a jeho vlastní ho nepřijali". I přesto, že to byl také "muž bolesti" a utrpení.

A tak od krásy přírody se dostáváme i v dnešním kázání ke Kristu. Nikdo z nás nezná a už nepozná jeho tělesnou tvář, jeho podobu. Obrazy, které malovali největší umělci všech dob, se jen nedokonale pokoušejí zachytit to, co je stejně nevystižitelné. Leonardo da Vinci v POSLEDNÍ VEČERĚ se také snažil v Ježíšově tváři zachytit alespoň něco z bohatství lásky, dobroty, pokoje a oběti. Tak to říkají to odborníci umění. Něco z toho, co nakonec přemohlo a zachránilo člověka, svět i přírodu. Je to Kristovo dílo spásy. Apoštol Pavel k tomu ještě napsal, že i příroda čeká a vyhlíží

tuto spásnou boží ruku. To jsou ony pravé pohledy do biblického svědectví i do světa přírody kolem nás.

Bratři a sestry, květiny odkvetou, i ty nejkrásnější. Obdivujeme je každý rok na FLOŘE v Olomouci. Avšak jarní a letní nádhera bude vystřídána plností podzimu a potom mrazem zimy. Všechno viditelné kolem nás je poddáno řádu těchto proměn, do nichž je také zahrnut i náš život.

Je velikým potěšením, a to je evangelium dnešní neděle, že navzdory pomíjivosti vši krásy je tu něco, co zůstává vždycky. Když pomine naše mládí a přejde i náš zralý věk, a pak nastoupí léta stáří, v nichž není zalíbení, jak pověděl Kazatel. Avšak je vděčně přijal. Vzácnost Boží lásky jde s námi prostě životem dál. I údolím stínu smrti, a dokonce až za hrob. Připomíná to žalm 23.

Bratři a sestry, tuto krásu, hloubku a bohatství života jsem chtěl dnes připomenout i tímto pohledem na přírodu, to jedinečné Boží dílo.

Svět a příroda na vrcholu léta jsou věru krásné, pokud si mnoho z toho bohatství nezničíme. Avšak také může být ještě mnoho dalších věcí objeveno a poznáno, které Pán Bůh pro nás připravil. Lidé mohou dosáhnout mnoha úspěchů na zemi i ve vesmíru. A dosahují. Vynalézavě jsme začali pracovat dnes dokonce s umělou inteligencí.

A přece a tady se zastavme. Pro vztah od člověka k člověku už nebude vynalezeno nic vzácnějšího než jeho přikázání, abychom v tom darovaném bohatství stvořeného světa uměli dary přírody přijímat, s nimi žít, sdílet se s potřebnými, a dokázali v tom všem přijímat také jeden druhého, tak jako Bůh se v Kristu ujal nás.

Mějme otevřené oči pro krásy přírody, kterou jsme obklopeni v letních dnech, mějme také citlivý zrak víry a vnímavé srdce, když budeme později, ve skrytu a v tichosti svých domovů, prožívat docela své obyčejné dny a těšit se na další léto, dá-li Pán. Pamatujme, že krása přírody nám ukazuje k tomu, který je jejím Stvořitelem a Pánem. To je radostné poznání víry. A opora našeho života do všech jeho zmatků, jimiž dnes procházíme. To je také evangelium této dnešní letní neděle. Amen.

MODLITBA:

Dobrý Pane náš, jsi dárcem světla a pravdy, lásky i moudrosti, radosti i krásy, prosíme, přijmi naše poděkování za naše dnešní společné setkání u tvého svatého slova. Otevírá nám oči i srdce pro jasnější vidění tvé pravdy a tvé velebnosti, jež jsou kolem nás rozprostřeny. Dnes jsme slyšeli, že máme otevřít oči a zrakem fyzickým i zrakem víry také zahlédnout tvoji velebnost a krásu. Pokorně prosíme, vezmi do své laskavé péče naše životy, naše zdraví, naši práci i odpočívání a dej, abychom se rozcházelí s ujištěním, že ve tvé ruce jsou osudy lidí v dnešním rozbouřeném světě, a že ty sám zůstaneš v tom zmatku naším milosrdným Pánem a Průvodcem našich cest, po všechny dny našeho života, jak jsi nám to přislíbil. Amen.

PŘÍMLUVA:

Laskavý Pane, děkujeme za dar odpočinku uprostřed léta a dovolených. Nyní se přimlouváme. Prosíme provázej všechny, kteří v těchto dnech putují za krásami a odpočínáním po různých končinách země. Provázej je svou blízkostí a ochranou. Buď také nablízku všem nemocným a nešťastným, kteří jsou bez možnosti letního putování. Zvláště prosíme za lidi postižené válkou, bojem a nenávisť, která se rozprostřela na celém světě. Pokoř pyšné a ujmi se slabých a bezmocných. Své církvi připomínej pokoru a věrnost ve službě evangelia. Pane, smiluj se nad námi a slyš naši společnou modlitbu. "Otče náš..." Amen

POSLÁNÍ: Apoštol Pavel napsal korintskému sboru, přijměme jeho povzbuzení i my: „Jste jen spolupracovníci na Božím díle ve světě, vy však jste Kristovi a Kristus Boží“. Amen.

POŽEHNÁNÍ

Pán Bůh požehnej a ostříhej vás,
Pán Bůh osvět tvář svou nad vámi a budiž vám milostivý
Pán Bůh obrať tvář svou k vám a dej svůj časný i věčný pokoj.

25. srpna 2024 Olomouc J. Hromádka